

[Hvidberg.]

ligge. Ja, jeg ved godt, at der nu er nogle, der straks vil sige: nu skal han naturligvis have penge til en eller anden kæphest, som han plejer at ride. Sådan er der jo så mange, der er kommet løbende for at få del i tips-pengene, snart den ene institution og snart den anden forening. Jeg vil dertil gerne sige, at det for mit vedkommende ikke drejer sig om en forening eller institution, men det drejer sig om et bestemt formål, som forekommer mig at ligge på linie eller ligge imellem eller inde under de formål, der er nævnt her i forslaget § 2. Det drejer sig om musikken.

Det er jo således, at musik i nutiden på en helt egenartet måde er nået ud til de store folkeskarer. Den er blevet et væsentligt led i deres daglige liv i langt, langt højere grad, end tidligere tider kendte til det. I virkeligheden spiller musikken jo en overordentlig stor rolle i det moderne menneskes liv. Musikkens fremtrængen er et ejendommeligt træk i menneskeheden nyere historie, men der gør sig her i landet en skævhed gældende med hensyn til mulighederne for at komme i forbindelse med den levende musik, mulighederne for at få en virkelig musikopdragelse og musikforståelse. Det, man kalder provinsen, er forsømt i den henseende eller i hvert fald forfordelt i forhold til hovedstaden; sådan var det allerede i enevældens tid i dette land, og det er ikke blevet bedre under folkestyret. Man behøver blot at betænke, at vi har to eller tre symfoniorkestre her i hovedstaden, nemlig Det kongelige Kapel, radioorkestret og Tivolis orkester, medens man i provinsen i sammenligning dermed kun har en begyndelse, som man selv er ved at arbejde op.

I betragtning heraf er det, jeg gerne ville foreslå, at 1 million af de 5 mill. kr., der omtales i § 2, anvendes til musikken, specielt til at sikre og udbygge musiklivet udenfor hovedstaden. Det må åbenbart ske derved, at man løser det gamle og efterhånden noget pinlige landsdelsorkesterproblem. Nu kunne man naturligvis sige: ja, men det behøver man ikke at forandre § 2 for, for det ligger jo i den. Men jeg vil dog gerne have lov at sige, at jeg ville finde det godt, hvis § 2 formuleredes således, at musikken blev nævnt på en mere direkte måde, således at man forstod, at der for det første skulle anvendes penge af de 5 mill. kr. til videnskab og kunst — derved forstår jeg nærmest den bildende kunst og måske også litteraturen —, for det andet til musikken og for det tredje til ungdommens friluftsliv og veltgående og andre

almennyttige formål. Jeg tror nemlig, det snart vil være nødvendigt, at man her i Danmark løser landsdelsorkesterproblemet, og der kan ikke være tvivl om, at dette problem kun kan løses derved, at man bygger videre på de allerede bestående og virkende byorkestre. Som det også kom til udtryk i daværende rådsformand Bomholts tale på den socialdemokratiske partikongres i Aarhus i 1949, vil det sikkert være den eneste rigtige løsning at bygge videre på det allerede bestående i denne henseende, således at de eksisterende, virkende byorkestre gradvis udbygges til det format, der er passende til deres særlige opgaver, og således at ledelsen bevarer sit lokalpræg. Derigennem vedligeholdes den nødvendige kontakt med befolkningen på den naturligste måde, og kun derigennem kan man tilpasse virksomhedens art og omfang i intimt kendskab til de lokale muligheder, behov og ønsker.

Jeg ville altså foreslå, at man ligefrem sikrede den ene million for musikken. Hvis man så ville spørge, hvordan jeg da tænker mig disse penge anvendt, vil jeg svare, at dette har man allerede været så dristig at overveje, og jeg skal tillade mig at skitsere, hvordan man har tænkt sig det ordnet. Hvis man nu f. eks. støttede Aarhus Byorkester, eller Jysk Symfonisk Orkester, som det også hedder, med ialt 395 000 kr., ville dette orkester kunne opretholde en fast stab på 53 mand. Det er rimeligt at give dette orkester en vis præferencestilling; det er rimeligt af flere grunde.

Aarhus Byorkester fylder nu snart 15 år; det var det første symfoniorkester udenfor København; det nyder, som De alle ved, i musik kredse overordentlig stor anseelse; det var det første provinsorkester, som åbnede statsradiofoniens øjne for, at der virkelig fandtes et musikliv ude i landsdelene, og Aarhus Byorkester var det første danske orkester, som systematisk gjorde en indsats for at drive landsdelsorkesteraktivitet. Jeg kan fortælle, at Aarhus Byorkester netop har ansøgt undervisningsministeriet om at komme fra en besætning på 31 mand op til 53 mand og på den måde opnå at blive et fuldt besat symfoniorkester, der kan løse alle opgaver. Der er en meget stærk argumentation derfor, men udsigterne er dårlige; ikke blot er det vanskeligt at finde midlerne til en sådan udvidelse, men det viser sig, at orkestret i den udstrækning, hvori det fungerer nu, i virkeligheden er kommet i fare efter disse 15 års fortjenstfulde arbejde, og efter at dets fremragende og offervillige dirigent har ydet en manddomsgerning i dette orkester. Jeg vil gerne